

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/81/2022
Identifikačné číslo spisu:	5817204169
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5817204169.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J. R.Q., narodeného X. T. XXXX, V., P. XXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Brožom, so sídlom v Ružomberku, A. Bernoláka 6, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o náhradu škody 1 229,61 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 7C/35/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. mája 2021, sp. zn. 9Co/30/2021, takto

rozhodol:

Dovolenie odmieta.

Žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 24. júna 2020 č. k. 7C/35/2017-245 výrokom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 908,68 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 24. augusta 2017 do zaplatenia, výrokom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 38 % (výrok III.). Po zrušení a vrátení veci Krajským súdom v Žiline (uznesením z 30. januára 2020 č. k. 9Co/170/2019-207) okresný súd opätovne zistil existenciu nezákonného rozhodnutia ako základného predpokladu pre vznik práva pre náhradu škody, doplnil dokazovanie výsluchom žalobcu a zaoberal sa tým, či žalobca preukázal vznik škody v dôsledku nezákonného rozhodnutia. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 3 ods. 1, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. d), § 6 ods. 1, § 17 ods. 1, § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že žalobca sa domáha náhrady škody, ktorá mu vznikla vynaložením trov právneho zastúpenia v priestupkovom konaní, ktoré bolo vedené na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Dolnom Kubíne, Okresný dopravný inšpektorát v Námestove pod č. ORPZ-DK-ODI4-P-63/2013, v ktorom bol rozhodnutím z 23. apríla 2014 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. g/ zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, ktoré bolo na základe odvolania žalobcu rozhodnutím Krajského

riaditeľstva Policajného zboru Žilina, Krajský dopravný inšpektorát pod sp. zn. KRPZ-ZA-KDI-SK-51/2014 z 16. júla 2014 potvrdené a rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 13. januára 2015 č. k. 20S/110/2014-36 bolo uvedené rozhodnutie zrušené, pričom tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 30. novembra 2016 sp. zn. 7Sžo/48/2015. Mal za nesporné, že (i) priestupkové konanie voči žalobcovi bolo nakoniec zastavené z dôvodu, že (ii) zodpovednosť za priestupok zanikla, že žalobca bol v priestupkovom konaní zastúpený advokátom a takisto, že (iii) sa na žalovanú obrátil so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú žalovaná neakceptovala s tým, že rozhodnutie správneho orgánu nebolo zrušené pre nezákonnosť, ale pre nepreskúmateľnosť a nedostatočne zistený skutkový stav, a preto ho nemožno automaticky považovať za nezákonné. Súd prvej inštancie sa ako prvej otázke venoval otázke nezákonnosti zrušených rozhodnutí správnych orgánov, kde tieto boli zrušené z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu a nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, keď konanie o priestupku bolo Okresným dopravným inšpektorátom následne zastavené, pretože uplynula zákonná dvojročná lehota na jeho prejednanie a z tohto dôvodu nebolo vo veci nariadené nové znalecké dokazovanie znalcom z odboru cestná doprava, ktorý by sa jednoznačne vyjadril k príčinám dopravnej nehody. Skonštatoval, že obidve rozhodnutia - prvostupňové, aj druhostupňové boli zrušené z dôvodu, že správny orgán pri vydaní rozhodnutia o spáchaní priestupku nemal dostatočne zistený skutkový stav, pretože nevykonával dokazovanie v potrebnom rozsahu a rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené. Svoj záver, že aj rozhodnutie, ktoré bolo vydané bez dostatočne zisteného skutkového stavu, je nezákonným rozhodnutím, pretože ide o rozhodnutie, ktoré je v rozpore s platným právom a že to zahŕňa aj prípady rozhodnutí, ktoré boli vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a nedostatočne odôvodnené, súd prvej inštancie oprel o úvahy vychádzajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/20/2009, na ktoré odkazuje aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 159/2012. Tento nález pojednáva o tom, že zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z. z. je ustáliť v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavy podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané (medzi stranami nebolo ani sporné), že žalobca bol uznaný vinným zo spáchania priestupku a následne splnomocnil advokáta, ktorý ho zastupoval v priestupkovom konaní, ktorému za zastupovanie klienta vzniklo právo na zaplatenie odmeny a náhrad za poskytovanie právnych služieb. Žalobca teda splnomocnil advokáta na svoje zastupovanie výlučne z dôvodu, že správny orgán vydal rozhodnutie, ktorým ho uznal vinným zo spáchania priestupku, no ako sa ukázalo neskôr v súdnom konaní, toto rozhodnutie bolo vydané bez toho, aby správny orgán vykonával dokazovanie v potrebnom rozsahu. Vychádzajúc z uvedeného okresný súd vyvodil, že pokiaľ žalobca splnomocnil na svoje zastupovanie advokáta a vznikla mu voči advokátovi povinnosť zaplatiť mu odmenu a príslušné náhrady, urobil tak výlučne v dôsledku pochybenia správneho orgánu, ktorý vydal rozhodnutie o priestupku bez toho, aby riadne zistil skutkový stav. V tejto súvislosti poznamenal, že na tom nič nemení skutočnosť, že priestupkové konanie bolo v konečnom dôsledku zastavené z dôvodu, že uplynula zákonom stanovená dvojročná lehota na prejednanie priestupku. Z toho dôvodu ani nebolo doplnené dokazovanie o znalecký posudok k zásadným otázkam, či vodič v čase dopravnej nehody viedol vozidlo primeranou rýchlosťou. Podľa prvoinštančného súdu však nemôže byť na ťarchu žalobcu, že správny orgán nedoplnil dokazovanie v rámci prekluzívnej lehoty na prejednanie priestupku, keď ani žalovaná netvrdila, že by žalobca akýmkoľvek spôsobom (nespoluprácou so správnym orgánom, obštrukciami a pod.) čo i len čiastočne zapríčinil, že uplynula lehota na prejednanie priestupku bez toho, aby bolo doplnené dokazovanie v potrebnom rozsahu. Na tomto základe dôvodil, že žalobca nemôže byť nútený znášať sám náklady spojené s uplatnením svojho práva na právnu pomoc v priestupkovom konaní s tým, že opačný výklad by odporoval zmyslu a účelu zákona, ktorým je odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné. Po zistení existencie nezákonného rozhodnutia ako základného predpokladu pre vznik práva na náhradu škody sa súd prvej inštancie zaoberal tým, či žalobca preukázal, že mu v dôsledku nezákonného rozhodnutia vznikla škoda. Mal za nepochybné, že žalobca bol v priestupkovom konaní zastúpený advokátom a že k žalobe doložil vyúčtovanie nákladov právneho zastúpenia advokátom vo výške 1 308,68 eur. Námietky žalovanej, že právny zástupca žalobcu si za cestu z Dolného Kubína do Námestova neoprávnene účtoval náhradu za

stratu času za 2 polhodiny, hoci cesta trvá len pol hodinu neakceptoval, keďže z internetových zdrojov mal zistené, že vzdialenosť medzi Námestovom a Dolným Kubínom je 31 km a cesta autom trvá 33 minút pri ideálnej premávke, preto priznal náhradu za stratu času za 2 začaté polhodiny, ktorá je aj advokátom bežne priznávaná. Žalobcovi nepriznal odmenu a náhradu za niektoré úkony a po odpočítaní týchto nesprávne vyúčtovaných odmien a náhrad advokáta okresný súd dospel k záveru, že zastupovaním žalobcu v priestupkovom konaní právneho zástupcovi žalobcu vzniklo právo na zaplatenie odmeny advokáta a náhrad podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v sume 908,68 eur. Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobca nepreukázal, že by tieto trovy konania zaplatil on a teda, že došlo k ujme v jeho majetkovej sfére, okresný súd z príjmového pokladničného dokladu, ktorý predložil žalobca zistil, že 28. augusta 2014 zaplatil svojmu právnomu zástupcovi sumu 200 eur a z pokladničných blokov z registračnej pokladne predložených žalobcom zistil, že 30. januára 2015 mu zaplatil 100 eur a 10. mája 2017 sumu 608,68 eur. Zdôraznil, že aj keď na pokladničných blokoch nie je uvedené meno a priezvisko platiteľa (čo ani nie je zákonom stanovenou náležitosťou pokladničného bloku), možno z nich zistiť, že tieto boli zaplatené za právne služby Akp 48/2013, čo je v súlade s označením vyúčtovania nákladov na zastupovanie v priestupkovom konaní (interné označenie konania advokátom, ktorý žalobcu zastupoval). Žalobca v rámci svojho výsluchu pritom potvrdil, že tieto peňažné prostriedky svojmu advokátovi zaplatil on z vlastných peňazí, ktoré si zarobil na brigádach a z pôžičky od svojho otca. So zreteľom na uvedené preto súd prvej inštancie priznal žalobcovi proti žalovanej právo na zaplatenie 908,68 eur, v ktorom rozsahu žalobca preukázal vyplatenie peňažných prostriedkov advokátovi a vo zvyšnej časti žalobu zamietol, pretože žalobca nepreukázal, že by advokátovi zaplatil peňažné prostriedky vo vyššej sume. Spolu s istinou prvoinštančný súd žalovanej uložil aj zaplatenie úrokov z omeškania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že náhradu trov konania pomerne rozdelil s čiastočným (38 %) úspechom žalobcu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“, alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. mája 2021, sp. zn. 9Co/30/2021 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, ods. 2 CSP potvrdil a žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odvolaní nenapadnutom (zamietajúcom) výroku II. ponechal rozhodnutie súdu prvej inštancie nedotknuté. Na ďalšie zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia v nadväznosti na odvolacie námietky žalovanej krajský súd doplnil, že podľa čl. 46 ods. 3 ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu, podmienky uplatnenia ktorého sú upravené v zákone č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého štát (v mene ktorého koná jeho orgán) zodpovedá účastníkovi konania za škodu, ktorá bola spôsobená štátnym orgánom nezákonným rozhodnutím, ak toto právoplatné rozhodnutie bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom, ktorej zodpovednosti sa nemožno zbaviť, pričom súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je rozhodnutím tohto orgánu viazaný (§ 2 písm. a), písm. b), § 3 ods. 1 písm. a), ods. 2, § 4, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.). Mal za to, že splnenie tejto podmienky je potrebné vykladať ústavne súladným spôsobom, t. j. tak, aby nebolo zmarené uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu, t. j. v zmysle ústavného princípu vyplývajúceho z čl. 13 ods. 4 ústavy, podľa ktorého pri obmedzení základných práv sa musí dbať na ich podstatu a zmysel, teda s použitím teleologického výkladu, v zmysle ktorého nemožno lípnúť na formálnom vyslovení nezákonnosti rozhodnutia štátneho orgánu v tomto konkrétnom prípade. Tieto svoje právne úvahy rozvinul na pozadí ustanovenia § 32 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), že správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie, pričom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Z rozhodnutí Krajského súdu v Žiline z 13. januára 2015 č. k. 20S/110/2014-36 a najvyššieho súdu z 30. novembra 2016 sp. zn. 7Sžo/48/2015 mu pritom vyplynulo, že rozhodnutie okresného a krajského dopravného inšpektorátu ako správnych orgánov boli zrušené vychádzajúc z konkrétnych okolností prípadu práve pre porušenie uvedenej zákonnej povinnosti: (1) z dôvodu nedostatočne zisteného skutočného stavu veci, pretože dokazovanie nebolo vykonané v potrebnom rozsahu a (2) nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, t. j. jednoznačne pre ich nezákonnosť, ktorými rozhodnutiami je súd bez možnosti ich spochybňovania viazaný (§ 6 ods. 1 posledná veta zákona č.

514/2003 Z. z.). Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd konštatoval, že neobstojí nesúhlas žalovanej, že rozhodnutie správneho orgánu nebolo zrušené pre nezákonnosť. Na dôvažok akcentoval, že pre márne uplynutie dvojročnej premlčacej lehoty na prejednanie priestupku, ktoré žalobca žiadnym spôsobom nespôsobil, nedošlo ani k doplneniu dokazovania znalcom z odboru cestná doprava, ktorý by sa jednoznačne vyjadril k príčinám dopravnej nehody, a teda aj k jej zavineniu žalobcom. Ďalej poukázal na to, že z obsahu žaloby, z vyjadrení žalobcu a jeho výpovede vyplýva, že tento sa domáha náhrady škody titulom úhrady trov právneho zastúpenia v správnom konaní pred Okresným dopravným inšpektorátom Námestovo č. ORPZ-DK-ODI4-P-63/2013 a Krajským dopravným inšpektorátom v Žiline č. KRPZ-ZA-KDI-SK-51/2014 a nie trov právneho zastúpenia v inom konaní, pričom žalovaná ani len netvrdila, nieto preukazovala (§ 149 CSP), že by sa proti žalobcovi viedlo iné priestupkové konanie na dopravnom inšpektoráte, kde by mohli vzniknúť iné trovy právneho zastúpenia ako tie, ktoré boli žalobcovi vyúčtované právnym zástupcom JUDr. Františkom Klinovským a ktoré v primeranom rozsahu zodpovedajú ním vykonaným a vyúčtovaným úkonom právnej služby, náhradám a výdavkom aj podľa pripojeného priestupkového spisu Okresného riaditeľstva PZ v Dolnom Kubíne, Okresný dopravný inšpektorát Námestovo č. ORPZ-DK-ODI4-P-63/2013. Preto bez vplyvu na vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolací súd vyhodnotil aj námietku žalovanej, že nie je zřejmé, akého priestupkového konania sa vyúčtovanie nákladov z 3. mája 2017 týka. K ďalšej výhrade žalovanej krajský súd poznamenal, že na základe jeho zrušujúceho uznesenia strana žalobcu navrhla na preukázanie svojich tvrdení o vzniku škody zaplatením nákladov obhajoby z vlastných finančných prostriedkov, ako dôkaz vykonať výsluch žalobcu (článok 8, § 149 CSP) s poznámkou, že žiadny dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (článok 15 ods. 2, § 187 ods. 1, ods. 2 CSP). Z výsluchu žalobcu krajskému súdu pritom jednoznačne vyplynulo, že svojmu právnemu zástupcovi zaplatil zo svojich naštrených peňazí z brigád a niečo mu požičal otec na základe ústnej zmluvy o pôžičke, a že doklady z registračnej pokladnice, ktoré predložil, dostal od zástupcu na základe toho, že ho zastupoval a on mu za to zaplatil. V tomto kontexte odvolací súd doplnil, že tvrdenia zo strany žalovanej boli popreté len všeobecným konštatovaním o ich účelovosti (keďže odzneli prvýkrát), ale na preukázanie svojich tvrdení, napriek svojej povinnosti, nenavrhol vykonať ani neoznačila ďalšie dôkazy (§ 149, § 151 ods. 2 CSP). Preto aproboval postup súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní o nároku žalobcu vychádzal z jeho výpovede a vzhľadom na predtým uvedené (že nebolo vedené iné priestupkové konanie), aj z ním predloženého príjmového pokladničného dokladu na sumu 200 eur a pokladničných dokladov na sumu 100 eur a 608 eur. V tejto súvislosti krajský súd doplnil, vzhľadom na ďalšiu námietku žalovanej o značnom časovom rozdieli medzi úhradami na základe príjmového pokladničného dokladu a pokladničných blokov a vyúčtovaním, ktorým žalobca nemohol disponovať, že podľa § 24 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii advokát poskytuje právne služby za odmenu a má právo požadovať za ne aj primeraný preddavok. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že plne úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku (v rozsahu potvrdzujúceho výroku - § 124 ods. 1 CSP) odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolaiteľka“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení).

3.1. Podľa žalovanej vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozsudku súdov nižších inštancií, v nepresvedčivosti rozsudku odvolacieho súdu, nakoľko súdy sa dostatočne nevysporiadali s relevantnými skutočnosťami, ktorých zohľadnenie a posúdenie bolo pre rozhodnutie vo veci kľúčové, vzhľadom na čo sa rozsudky súdov stali nepreskúmateľnými. Mala za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadom preukázania škody, ktorá mu mala vzniknúť titulom náhrady trov právneho zastúpenia jeho právnemu zástupcovi v priestupkovom konaní. Súdu prvej inštancie vytýkala nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, nakoľko zo žiadnych listinných podkladov nevyplýva, že k úhradám predmetných súm za poskytovanie právnej pomoci došlo skutočne zo strany žalobcu, čím preukázateľne nedošlo k zmenšeniu jeho majetkových hodnôt a tak žalobca nemôže vystupovať ako osoba poškodená. Rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj jeho postup pri rozhodovaní považovala za zmätočný a prekvapivý, nakoľko súdy hlbšie neskúmali tvrdenia žalobcu a na

preukázanie vzniku škody a jej výšky im postačovalo len nepresvedčivé tvrdenie žalobcu o údajných brigádach a údajnej pôžičke od otca žalobcu, ale bez dôkazu spôsobilého preukázať ich hodnovernosť. Žalovaná ďalej porušenie práva na spravodlivý proces videla v záveroch odvolacieho súdu, ktoré sú prekvapivé predovšetkým s poukazom na jeho skoršie zrušujúce uznesenie z 30. januára 2020 č. k. 9Co/170/2019-207, v ktorom odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie početné vady konania ako napr., že žalobca v žalobe, v následnom vyjadrení, ale ani na pojednávaní vo veci netvrdil a už vôbec nepreukazoval, že by došlo k zmenšeniu jeho majetkových hodnôt vyplatením uvedenej sumy z jeho finančných prostriedkov, t. j. že bol naplnený základný predpoklad vzniku nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Súd prvej inštancie ho mal (v ďalšom konaní) preukázaný iba na základe výsluchu žalobcu, ktorý prišiel na rad až po vyslovení právneho názoru odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení a teda po koncentrácii konania, ako zákonnej, tak sudcovskej. Zopakovala, že žalobca sám v priebehu konania svoj výsluch nenavrhol a súd prvej inštancie k nemu pristúpil až po tom, čo uvedená vada bola vytknutá zo strany odvolacieho súdu. Dovolateľka tiež upozornila na to, že odvolací súd v zrušujúcom uznesení z 30. januára 2020 č. k. 9Co/170/2019-207 v súvislosti s (ne)existenciou nezákonného rozhodnutia vyslovil právny názor, podľa ktorého „Súd prvej inštancie sa náležitým spôsobom nevysporiadal ani s ďalším predpokladom vzniku nároku žalobcu na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a to nezákonnosťou zrušených rozhodnutí správnych orgánov, kde tieto boli zrušené z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov.“ Tento názor je v rozpore s jeho (novým) názorom o jednoznačnom preukázaní existencie nezákonného rozhodnutia, avšak bez náležitého vysvetlenia, z akého dôvodu „dokazovanie“ súdom prvej inštancie už v druhom rozsudku považoval odvolací súd za dostačujúce, nakoľko súd prvej inštancie opätovne dospel k záveru o nezákonnosti rozhodnutí správneho orgánu. Aj z týchto dôvodov žalovaná považovala rozsudok odvolacieho súdu za zmätočný a nepreskúmateľný.

3.2. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka uviedla, že Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozsudkoch v rámci preskúmavania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov nekonštatovali nezákonnosť rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu č. k. ORPZ-DK-ODI4-P-63/2013 ani Krajského dopravného inšpektorátu v Žiline č. KRPZ-ZA-KDI-SK-51/2014. Celé priestupkové konanie vedené proti žalobcovi bolo uskutočňované plne v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi aj internými predpismi, v žiadnom štádiu priestupkového konania nebola príslušným nadriadeným orgánom a ani súdom konštatovaná nezákonnosť akéhokoľvek z rozhodnutí vydaných v priestupkovom konaní, teda bolo zákonné. Na preukázanie odklonu odvolacieho súdu od ustálenej praxe dovolacieho súdu menovala rozhodnutie Okresného súdu Trebišov sp. zn. 6C/224/2014-76, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/167/2016, nález sp. zn. II. ÚS 163/2013-50 a uznesenie sp. zn. I. ÚS 548/2012 Ústavného súdu Slovenskej republiky. Na uvedenom základe dovolateľka žiadala rozsudky súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň so zreteľom na výšku súdmi priznanej náhrady škody navrhla v zmysle § 444 ods. 1 CSP odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovým i právnym posúdením prípadu súdmi nižších inštancií. Navrhol podané dovolanie ako nedôvodné podľa § 448 CSP zamietnuť.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia

pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011, 1Cdo/134/2018, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej

miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Žalovaná vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala (1) nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, jeho nepreskúmateľnosť a nepresvedčivosť, (2) nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, nakoľko zo žiadnych listinných podkladov nevyplyva, že k úhradám predmetných súm za poskytovanie právnej pomoci došlo skutočne zo strany žalobcu a na preukázanie vzniku škody a jej výšky im postačoval len nepresvedčivý výsluch žalobcu o údajných brigádach a pôžičke od otca žalobcu, ale bez dôkazu spôsobilého preukázať ich hodnovernosť (fakticky porušenie princípu voľného hodnotenia dôkazov), namietala, že (3) základný predpoklad vzniku nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. bol preukázaný iba výsluchom žalobcu, ktorý prišiel na rad až po vyslovení právneho názoru odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení a teda po koncentrácii konania, ako zákonnej, tak sudcovskej, (4) prekvapivosť a nepreskúmateľnosť právnych záverov odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutí správneho orgánu pre ich nezákonnosť v porovnaní s jeho skorším názorom v zrušujúcom uznesení z 30. januára 2020 č. k. 9Co/170/2019-207, v ktorom v súvislosti s neexistenciou nezákonného rozhodnutia vyslovil, že rozhodnutia správnych orgánov v rámci preskúmavania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov boli zrušené iba z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov.

17. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

18. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

19. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP) a preto ho vo vzťahu k

namietanej prekvapivosti v jeho skutkových a právnych záveroch nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

20. Dovolací súd tak neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalovaná uvádzala v dovolaní (ad 1) o nepreskúmateľnosti a nepresvedčivosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru o dôvodnosti uplatneného nároku na náhradu škody v priznanej výške na základe toho, že podľa čl. 46 ods. 3 ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu, podmienky uplatnenia ktorého sú upravené v zákone č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého štát (v mene ktorého koná jeho orgán) zodpovedá účastníkovi konania za škodu, ktorá bola spôsobená štátnym orgánom nezákonným rozhodnutím, ak toto právoplatné rozhodnutie bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom, ktorej zodpovednosti sa nemožno zbaviť, pričom súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je rozhodnutím tohto orgánu viazaný (§ 2 písm. a), písm. b), § 3 ods. 1 písm. a), ods. 2, § 4, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.).

20.1. Súd prvej inštancie náležite objasnil, z akého dôvodu žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody vynaložením trov právneho zastúpenia v priestupkovom konaní, ktoré bolo vedené na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Dolnom Kubíne, Okresný dopravný inšpektorát v Námestove pod č. ORPZ-DK-ODI4-P-63/2013, v ktorom bol rozhodnutím z 23. apríla 2014 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, ktoré bolo na základe odvolania žalobcu rozhodnutím Krajského riaditeľstva Policajného zboru Žilina, Krajský dopravný inšpektorát pod sp. zn. KRPZ-ZA-KDI-SK-51/2014 z 16. júla 2014 potvrdené a rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 13. januára 2015 č. k. 20S/110/2014-36 bolo uvedené rozhodnutie zrušené, pričom tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 30. novembra 2016 sp. zn. 7Sžo/48/2015. Mal za nesporné, že aj rozhodnutie, ktoré bolo vydané bez dostatočne zisteného skutkového stavu, je nezákonným rozhodnutím, pretože ide o rozhodnutie, ktoré je v rozpore s platným právom a že to zahŕňa aj prípady rozhodnutí, ktoré boli vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a nedostatočne odôvodnené. V tejto súvislosti poukázal na právne názory prezentované v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/20/2009, na ktoré odkazuje aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 159/2012. Svoje skutkové zistenia, že žalobca splnomocnil advokáta na svoje zastupovanie výlučne z dôvodu, že správny orgán vydal rozhodnutie, ktorým ho uznal vinným zo spáchania priestupku, no ako sa ukázalo neskôr v súdnom konaní, toto rozhodnutie bolo vydané bez toho, aby správny orgán vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu náležite objasnil a v nadväznosti na to uviedol, že pokiaľ žalobca splnomocnil na svoje zastupovanie advokáta a vznikla mu voči advokátovi povinnosť zaplatiť mu odmenu a príslušné náhrady, urobil tak výlučne v dôsledku pochybenia správneho orgánu, ktorý vydal rozhodnutie o priestupku bez toho, aby riadne zistil skutkový stav. Na tomto základe logicky dovodil, že žalobca nemôže byť nútený znášať sám náklady spojené s uplatnením svojho práva na právnu pomoc v priestupkovom konaní s tým, že opačný výklad by odporoval zmyslu a účelu zákona, ktorým je odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné. Argumentáciu žalovanej, že žalobca nepreukázal, že by tieto trovy konania zaplatil on a teda, že došlo k ujme v jeho majetkovej sfére, súd prvej inštancie neuznal a za podstatné považoval skutočnosť, že zo žalobcom predloženého príjmového pokladničného dokladu vyplýva, že 28. augusta 2014 zaplatil svojmu právnomu zástupcovi sumu 200 eur a z pokladničných blokov z registračnej pokladne predložených žalobcom zistil, že 30. januára 2015 mu zaplatil 100 eur a 10. mája 2017 sumu 608,68 eur. Okresný súd racionálne argumentoval, že aj keď na pokladničných blokoch nie je uvedené meno a priezvisko platiteľa (čo ani nie je zákonom stanovenou

náležitou pokladničného bloku), možno z nich zistiť, že tieto boli zaplatené za právne služby Akp 48/2013, čo je v súlade s označením vyúčtovania nákladov na zastupovanie v priestupkovom konaní (interné označenie konania advokátom, ktorý žalobcu zastupoval). Žalobca v rámci svojho výsluchu pritom potvrdil, že tieto peňažné prostriedky svojmu advokátovi zaplatil on z vlastných peňazí, ktoré si zarobil na brigádach a z pôžičky od svojho otca. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutkových a právnych sylogizmov potom súd prvej inštancie priznal žalobcovi právo na zaplatenie 908,68 eur, v ktorom rozsahu žalobca preukázal vyplatenie peňažných prostriedkov advokátovi a vo zvyšnej časti žalobu zamietol, pretože žalobca nepreukázal, že by advokátovi zaplatil peňažné prostriedky vo vyššej sume.

20.2. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie a ďalej, reflektujúc ústavné princípy čl. 46 ods. 3 ústavy v korelácii s § 32 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) skonštatoval, že správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie, pričom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Z rozhodnutí Krajského súdu v Žiline z 13. januára 2015 č. k. 20S/110/2014-36 a najvyššieho súdu z 30. novembra 2016 sp. zn. 7Sžo/48/2015 mu nepochybne vyplynulo, že rozhodnutie okresného a krajského dopravného inšpektorátu ako správnych orgánov boli zrušené vychádzajúc z konkrétnych okolností prípadu práve pre porušenie uvedenej zákonnej povinnosti: (1) z dôvodu nedostatočne zisteného skutočného stavu veci, pretože dokazovanie nebolo vykonané v potrebnom rozsahu a (2) nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, t. j. jednoznačne pre ich nezákonnosť, ktorými rozhodnutiami je súd bez možnosti ich spochybňovania viazaný (§ 6 ods. 1 posledná veta zákona č. 514/2003 Z. z.). Odvolací súd ďalej primeraným spôsobom reagoval osobitne na každú odvoláciu argumentáciu žalovanej.

21. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd (vo veci samej) potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaná sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu súdmi nižších inštancií splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

23. Pokiaľ žalovaná namietala (ad 2) vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP in concreto v

nedostatočne zistenom skutkovom stave vecí a v nesprávnom hodnotení dôkazov (najmä pokiaľ ide o listiny k úhradám jednotlivých súm za poskytovanie právnej pomoci a výpovede žalobcu o brigádach a pôžičke od otca žalobcu na preukázanie vzniku škody a jej výšky), dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade znátočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

23.1. Dovolací súd k námietke ohľadom vyhodnotenia jednotlivých dôkazov (výpovede žalobcu v spojení s ním produkovanými listinnými dôkazmi) zároveň pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

23.2. Dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficit v rámci zisťovania skutkového stavu vecí, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, s princípom kontradiktórnosti sporového konania a prejednávacieho princípu (vyjadrenými v čl. 8 a čl. 9 CSP), ako aj zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP). Odvolací súd k namietanej vade v dôkaznom konaní, že nie je zřejmé, akého priestupkového konania sa vyúčtovanie nákladov z 3. mája 2017 týka, uviedol, že z obsahu žaloby, z vyjadrení žalobcu a jeho výpovede vyplýva, že tento sa domáha náhrady škody titulom úhrady trov právneho zastúpenia v správnom konaní pred Okresným dopravným inšpektorátom Námestovo č. ORPZ-DK-ODI4-P-63/2013 a Krajským dopravným inšpektorátom v Žiline č. KRPZ-ZA-KDI-SK-51/2014 a nie trov právneho zastúpenia v inom konaní, pričom žalovaná ani len netvrdila, nieto preukazovala (§ 149 CSP), že by sa proti žalobcovi viedlo iné priestupkové konanie na dopravnom inšpektoráte, kde by mohli vzniknúť iné trovy právneho zastúpenia ako tie, ktoré boli žalobcovi vyúčtované právnym zástupcom JUDr. Františkom Klinovským a ktoré v primeranom rozsahu zodpovedajú ním vykonaným a vyúčtovaným úkonom právnej služby, náhradám a výdavkom aj podľa pripojeného priestupkového spisu Okresného riaditeľstva PZ v Dolnom Kubíne, Okresný dopravný inšpektorát Námestovo č. ORPZ-DK-ODI4-P-63/2013. Odvolací súd správne aproboval taký postup súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní o nároku žalobcu vychádzal aj z poznatkov získaných výsluchom žalobcu, že svojmu právnemu zástupcovi zaplatil zo svojich naštrených peňazí z brigád a niečo mu požičal otec na základe ústnej zmluvy o pôžičke, a že doklady z registračnej pokladnice, ktoré predložil, dostal od zástupcu na základe toho, že ho zastupoval a on mu za to zaplatil. Vzhľadom na skutočnosť, že voči žalobcovi nebolo vedené iné priestupkové konanie, bol plne plauzibilný postup odvolacieho súdu, ktorý vychádzal zo žalobcom predložených príjmových pokladničných dokladov. Také hodnotenie dôkaznej situácie odvolacím súdom, podľa ktorého žalovaná tvrdenia žalobcu popierala len všeobecným konštatovaním o ich účelovosti (keďže odznali prvýkrát), ale na preukázanie svojich tvrdení, napriek svojej povinnosti, nenavrhol vykonať ani neoznačila ďalšie dôkazy (§ 149, § 151 ods. 2 CSP), je plne súladné so základnými princípmi civilného sporového konania (vyjadrenými v čl. 8, čl. 9 a čl. 15 CSP).

24. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficit v rámci zisťovania skutkového stavu vecí, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Tak okresný súd ako aj jeho nadriadený krajský súd pri

získovaní skutkového stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), náležitým spôsobom zistili skutkový stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodli tak, že ich skutkové a právne závery nemožno považovať za svojvoľné, neudržateľné, ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z tohto hľadiska preto nemožno postupu súdov nižších inštancií nič vytknúť a námietky žalovanej preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

25. Dovolateľka (ad 3) namietanú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP videla aj v tom, že základný predpoklad vzniku nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. bol preukázaný výsluchom žalobcu, ktorý prišiel na rad až po vyslovení právneho názoru odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení a teda po koncentrácii konania, ako zákonnej, tak sudcovskej. K tomu dovolací súd uvádza, že sporové konanie sa spravuje zásadou koncentrácie konania, ale pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 217 ods. 1 CSP). Pokiaľ nastane procesná situácia, že odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vráti na ďalšie konanie, strany sporu môžu uvádzať nové skutočnosti a navrhovať nové (ďalšie) dôkazy, bez toho, aby boli obmedzované tým, že v predchádzajúcom konaní pred súdom prvej inštancie túto možnosť nevyužili; účinky zákonnej (sudcovskej) koncentrácie konania tým nie sú dotknuté.

26. Z obsahu dovolania žalovanej vyplýva (ad 4), že k porušeniu práva na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu (§ 420 písm. f) CSP) malo dôjsť prekvapivosťou a nepreskúmateľnosťou právnych záverov odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutí správneho orgánu pre ich nezákonnosť, v porovnaní s jeho skorším názorom v zrušujúcom uznesení z 30. januára 2020 č. k. 9Co/170/2019-207. A teda, že sa odvolací súd neriadil vlastným právnym názorom vysloveným v skoršom zrušujúcom rozhodnutí, v ktorom v súvislosti s neexistenciou nezákonného rozhodnutia akcentoval, že rozhodnutia správnych orgánov v rámci preskúmavania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov boli zrušené iba z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov.

26.1. Dovolací súd na tomto mieste pripomína, že v praxi nie je vylúčená situácia, že odvolací súd v zrušovacom rozhodnutí vysloví určitý právny názor, ktorý súd prvej inštancie následne (povinne) pretaví do svojho rozhodnutia, avšak odvolací súd po podaní odvolania tento svoj vlastný právny názor zmení (bez toho, aby došlo ku skutočnostiam, ako je zmena zisteného skutkového stavu a pod.) a rozhodne inak. Už staršia rozhodovacia prax odvolacieho súdu (R 68/1971) pripustila, aby odvolací súd svoj skorší záväzný právny názor vyjadrený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení zmenil, nakoľko z Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva viazanosť vlastným právnym názorom. Keďže ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ohľadom kasačnej záväznosti rozhodnutí súdov vyššej inštancie sú obsahovo totožné s ustanoveniami v CSP, je táto judikatúra použiteľná aj pre nový procesný kódex. Názor, že odvolací súd sa nemusí bezvýhradne riadiť vlastným právnym názorom vysloveným v skoršom zrušujúcom rozhodnutí bol odôvodňovaný medzi iným aj „zásadou socialistickej zákonnosti, ktorá vyžaduje, aby na zistený skutkový stav sa správne použil zákon. (...) Nemožno ani prehliadať, do akej miery by utrpela vážnosť odvolacieho súdu tým, že by zotrval na právnom názore, o nesprávnosti ktorého sa už presvedčil.“ (Rubeš, J. a kol., Komentár k občianskemu súdnemu poriadku, 1. diel, Bratislava: Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1958, s. 732). Táto názorová predstava sa presadila aj po spoločensko-politických zmenách po r. 1989, a to „predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom“ (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky 3. septembra 2013 sp. zn. III. ÚS 46/2013). Ústavný súd v predmetnom náleze o. i. konštatoval, že „pre odvolací súd totiž nevyplýva z § 226 OSP jeho viazanosť vlastným právnym názorom. Teda odvolací súd svoj skorší záväzný právny názor môže (napríklad aj pod vplyvom záväzného právneho názoru ústavného súdu vysloveného v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) zmeniť“. Potvrdzuje to aj súdna judikatúra, podľa ktorej odvolací súd nepostupuje v rozpore s procesnými predpismi, ak svoj predchádzajúci vo veci vyslovený právny názor zmení a potvrdí také rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým tento jeho skorší právny názor nerešpektoval (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. októbra 2007 vo veci sp. zn. 28Cdo/3342/2007). Obdobne Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku z 3. mája 2007 vo veci sp. zn. 22Cdo/1349/2006 uviedol, že

aj keď zmena skoršieho, pre súd prvého stupňa záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom... Opodstatneným dôvodom odlišného právneho názoru môže byť okrem iného ovplyvnenie praxe nižších súdov judikatúrou najvyššieho súdu alebo ústavného súdu.“

26.2. Z týchto dôvodov (ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom) je a priori vylúčené, aby došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces procesným postupom odvolacieho súdu, ktorý v napadnutom rozsudku ohľadom svojich právnych záverov o zrušení rozhodnutí správneho orgánu pre ich nezákonnosť negoval svoje skoršie názory v zrušujúcom uznesení z 30. januára 2020 č. k. 9Co/170/2019-207, v zmysle ktorých mal za to, že rozhodnutia správnych orgánov v rámci preskúmavania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov boli zrušené z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, ktoré primárne nezákonnosť rozhodnutia nezakladajú.

26.3. Na objasnenie skutočných dôvodov, ktoré viedli odvolací súd k odklonu od jeho skôr vysloveného právneho hľadiska dovolací súd obiter dictum poznamenáva, že jednak v dôsledku výsluchu žalobcu v konaní na súde prvej inštancie, ktoré nasledovalo po zrušení jeho rozsudku uznesením odvolacieho súdu z 30. januára 2020 č. k. 9Co/170/2019-207, došlo k zmene zisteného skutkového stavu veci. Okrem toho si odvolací súd pravdepodobne aj uvedomil, že by bolo nelegitímne a ústavne neakceptovateľné, aby zotrval na právnom názore, o nesprávnosti ktorého sa medzitým presvedčil, keď pripustil, že splnenie podmienky zrušenia právoplatného rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom je potrebné vykladať ústavne súladným spôsobom, t. j. tak, aby nebolo zmarené uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu. K takémuto hodnoteniu veci sa v plnej miere prikláňa aj dovolací súd a dodáva, že podstata a zmysel ústavou garantovaného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu (čl. 46 ods. 3 ústavy) je popretý takým výkladom ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý vyžaduje, aby zrušujúce rozhodnutie súdu vydané na základe mimoriadneho opravného prostriedku výslovne konštatovalo nezákonnosť zrušeného právoplatného rozhodnutia (či už vo výroku, alebo v odôvodnení), ak na takéto konštatovanie nedávajú procesné pravidlá sporového konania tomuto súdu žiadny priestor a ak sa má v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. takéto posúdenie uskutočniť na základe zohľadnenia okolností konkrétneho prípadu (m. m. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2012 sp. zn. IV. ÚS 159/2012). Preto v zmysle ustálenej aplikačnej praxe nepochybne platí, že nezákonnosť zrušeného rozhodnutia je materiálnou vlastnosťou (každého) zrušeného rozhodnutia, a nie formálnou vlastnosťou zrušujúceho rozhodnutia, hoci dôvod zrušenia musí z tohto zrušujúceho rozhodnutia nepochybne vyplývať.

27. Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené preto dospel k záveru, že procesný postup súdov, ktoré konali v zmysle ustanovení a zásad Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie sa nevymyká nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP a žalovaná neopodstatnene namieta, že odvolací súd (príp. súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

28. Keďže dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že odvolací súd (ale aj súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), pristúpil k posúdeniu dovolania žalovanej aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

29. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietajúc, že správne súdy svojimi rozsudkami v rámci preskúmavania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov nekonštatovali nezákonnosť rozhodnutia správnych orgánov. Na preukázanie odklonu od ustálenej praxe dovolacieho súdu poukázala na rozhodnutie Okresného súdu Trebišov sp. zn. 6C/224/2014-76, rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/167/2016, nález sp. zn. II. ÚS 163/2013-50 a uznesenie sp. zn. I. ÚS 548/2012 Ústavného súdu Slovenskej republiky. V zmysle § 422 ods. 1

písm. a) a písm. b) CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa odseku 2. tohto ustanovenia na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

30. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenový znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy.

31. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších zmien a doplnení sumu minimálnej mzdy pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou ustanovenú podľa § 7 a sumu minimálnej mzdy za každú hodinu odpracovanú zamestnancom ustanoví na príslušný kalendárny rok vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) nariadením vlády a podľa § 1 nariadenia vlády č. 280/2016 Z. z. (účinného v priebehu celého kalendárneho roka 2017, teda i v čase doručenia žaloby v prejednávanej veci súdu 25. augusta 2017) suma minimálnej mzdy na rok 2017 sa ustanovuje na 435 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou (písm. a)) a 2,50 eura za každú hodinu odpracovanú zamestnancom (písm. b)).

32. V danom prípade uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia podľa § 421 ods. 1 CSP bránilo ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a/ CSP. V prejednávanej veci bol dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 908,68 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 24. augusta 2017 do zaplatenia. Desaťnásobok minimálnej mzdy ku dňu podania žaloby na súde prvej inštancie (t. j. 25. augusta 2017) je 4 350 eur. Z uvedeného vyplýva, že výška predmetu dovolacieho konania neprevyšuje zákonom stanovenú hranicu majetkového cenu obmedzujúceho prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP pri peňažnom plnení (ratione valoris), preto je prípustnosť dovolania žalovanej v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) CSP vylúčená.

33. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej, ktorým namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a nesprávne právne posúdenie vecí v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

34. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.